

Dansk Erhvervs NøgletalsNyt

Laveste forbrugertillid i 48 år

Af: Seniorøkonom Kristian Skriver og cheføkonom Tore Stramer

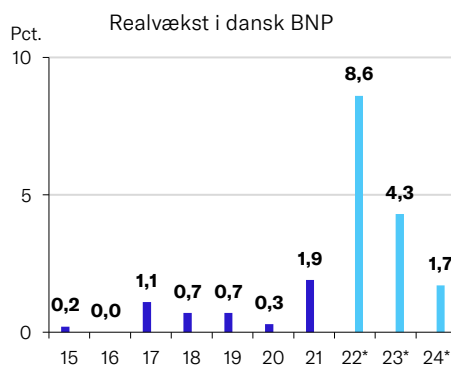
I denne uge har vi igen fået skrækkelige tal for forbrugertilliden herhjemme, der faldt igen i september. Der er endda tale om et ret voldsomt fald, hvilket betyder at forbrugertilliden nu er på det laveste niveau i statistikkens 48-årige levetid. Med andre ord er de hjemlige forbrugere i dag mere pessimistiske end selv værste måneder under Finanskrisen og Coronakrisen, hvor økonomien blev slået voldsomt tilbage. Det er de historisk høje prisstigninger sammen med store rentestigninger, der sender forbrugernes optimisme i kulkælderen. Forbrugerne er bekymrede for både egen og Danmarks økonomi. Det dårlige humør hos de danske forbrugere vil på sigt gå ud over forbruget, der vil falde tilbage.

Nationalbanken kom i denne uge med ny prognose for dansk økonomi. Nationalbanken forventer en mindre nedgang i dansk økonomi til næste år. Det er den høje inflation, som forværrer forbrugernes købekraft, højere renter samt svage udsigter på vores eksportmarkeder, som vil sende økonomien i bakgear. Nationalbanken forventer, at inflationen vil falde til 4,3 pct. Selvom der er udsigt til, at prisstigninger bliver mere afdæmpede, vil der fortsat være tale om historisk høje prisstigninger. I 2024 forventer Nationalbanken en normalisering af forbrugerprisinflationen.

I juli faldt beskæftigelsen i Danmark med 5.000 personer. Det kommer ovenpå, at beskæftigelsen er steget 17 måneder i træk. Den lavere beskæftigelse skyldes udelukkende færre job i det offentlige, mens antallet af jobs i de private virksomheder var uændret. Vi må desværre nok erkende, at den danske jobfest nu er slut. Fremadrettet er der udsigt til moderate fald. Når det er sagt, er det værd at have med, at beskæftigelsen fortsat er på et meget højt niveau.

Selvom økonomien har store udfordringer, er de danske offentlige finanser sunde. I 2021 var overskuddet på de offentlige finanser på hele 91 mia. kr. Der er tale om en opjustering på intet mindre end 25,8 mia. kr.

Nøgletal	Side
Forbrugertilliden rammer nyt historisk lavpunkt	2
Nationalbanken forventer vækstpause i dansk økonomi	3
Færre jobs i juli - jobfesten er forbi	4
Dansk inflation et mulehår fra 10 pct.	5
Offentlig saldo i 2021 opjusteret med 25,8 mia. kr.	6

Note: 22, 23 og 24 er prognose fra Nationalbanken

Forbrugertilliden rammer nyt historisk lavpunkt

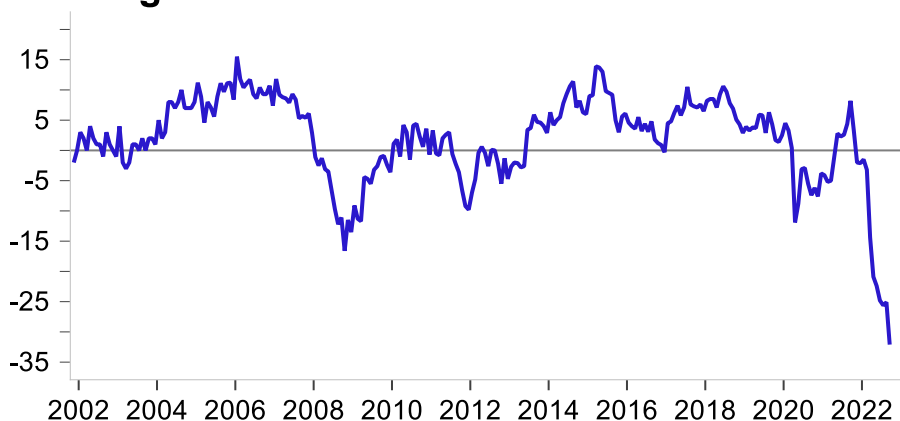
Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik torsdag viser, at forbrugertilliden faldt til minus 32,1 i september. Faldet kommer ovenpå, at forbrugertilliden steg svagt i august.

Optimismen er fuldstændig forsvundet for de danske forbrugere, der er bekymrede for både egen og Danmarks økonomi. Forbrugertilliden har nu ramt endnu et nyt historisk lavpunkt i statistikkens 48-årige levetid.

Forbrugernes humør er helt på frysepunktet. De historisk høje prisstigninger gør ondt på danskernes pengepung, og giver meget store økonomiske panderynker for forbrugerne. Dertil er renterne steget kraftigt siden årets begyndelse.

På trods af at forbrugertilliden har været i kulkælderen det meste af i år, har privatforbruget været nogenlunde stabil. Danskerne bruger nogenlunde lige så mange penge som tidligere, men de store prisstigninger gør, at de får færre varer med hjem. Trods dalene forbrug korrigeret for prisstigninger, er der dog på ingen måde tale om drastiske fald. Tværtimod er forbruget stadig på et højt niveau. På sigt vil den lave forbrugertillid kunne mærkes ved, at danskerne begynder med at holde igen med forbruget.

Forbrugertilliden i Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

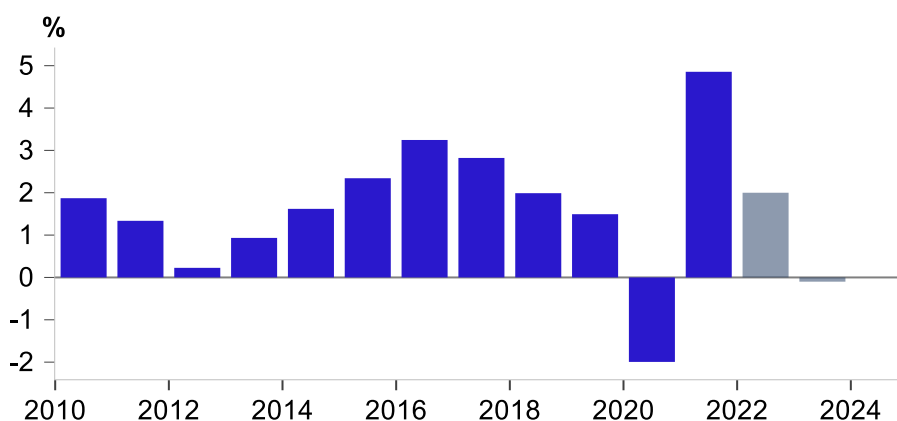
Nationalbanken forventer vækstpause i dansk økonomi

Nationalbanken har onsdag offentliggjort en ny prognose for dansk økonomi frem til og med 2024. Det er en dystre prognose, hvor Nationalbanken forventer en fortsat høj inflation og en decideret vækstpause i dansk økonomi.

Konkret skønner Nationalbanken, at inflationen bliver 8,6 pct. i år, 4,3 pct. i 2023 og 1,7 pct. i 2024. Til sammenligning forventer Finansministeriet en inflation på 7,3 pct. i år aftagende til 3,3 pct. i 2023. Det er dertil Nationalbankens forventning, at BNP-væksten i 2023 ender på -0,1 pct. Det står unægtelig i skærende kontrast til Finansministeriets forventning om en BNP-vækst på 0,8 pct. i 2023.

Der altså ingen tvivl om, at Nationalbanken er noget mere bekymret for både vækst og inflationsudsigterne end Finansministeriet. Selv om usikkerheden er stor, så hælder jeg desværre mest til Nationalbankens mere dystre prognose. Som tingene ser ud nu, så er der desværre ingen tvivl om, at der udsigt til negativ vækst i dansk økonomi. Spørgsmålet er kun, hvor dybt og langstrakt tilbageslaget bliver. Kombinationen af en ekstrem høj inflation, stigende renter og en faldende aktivitet på vores eksportmarkeder vil simpelthen sende dansk økonomi i bakgear.

Realvækst i Danmarks BNP

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Note: 2022 og 2023 er prognose fra Nationalbanken

Færre jobs i juli – jobfesten er forbi

Nye tal fra Danmarks Statistik fredag viser, at lønmodtagerbeskæftigelsen faldt med 5.000 personer i juli. Faldet i den samlede lønmodtagerbeskæftigelse er udelukkende drevet af den offentlige sektor, mens den private beskæftigelse lå uændret i juli. Faldet i den offentlige beskæftigelse er formentlig af midlertidig karakter og skyldes hovedsageligt et fald i antallet af lønmodtagere på det statslige undervisningsområde, herunder universiteter. Det er et område, hvor der typisk er store udsving i beskæftigelsen.

Tallene taler dog alligevel sit tydelige sprog – jobfesten i dansk økonomi er nu slut. Den private beskæftigelse lå uændret i juli efter 17 måneders uafbrudt fremgang. Svækkelsen ses bl.a. inden for byggeriet samt handel og transport. Den rekordhøje inflation har sammen med højere renter og øget økonomisk usikkerhed simpelthen sendt den private jobvækst i nul.

Beskæftigelsen vil begynde at falde før årsskiftet

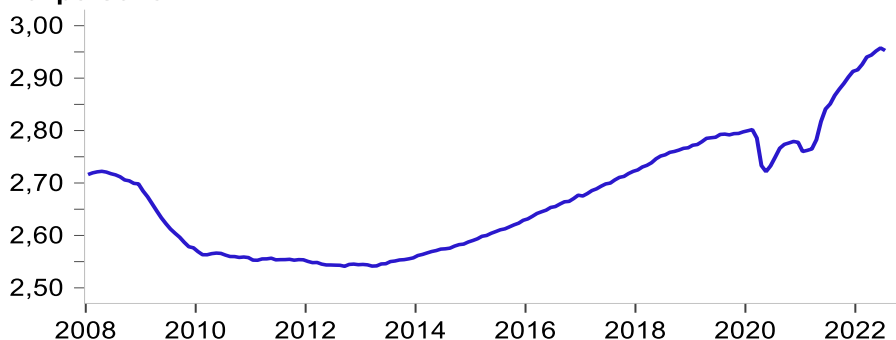
Svækkelsen ses også i de øvrige tal for arbejdsmarkedet, hvor manglen på arbejdskraft i byggeriet og i dele af industrien nu er begyndt at falde. Dertil er beskæftigelsesforventningerne inden for byggeriet nu negativt, hvilket historisk har været et sikkert varsel om en forestående vending i byggebeskæftigelsen. Beskæftigelsesforventningerne er også faldet inden for både industrien og service, omend niveauet fortsat er positivt inden for servicesektoren. Der er altså ingen tvivl om, at de mest konjunkturfølsomme brancher mærker modvinden fra den ekstremt høje inflation, og at en vending i beskæftigelsen nu er undervejs.

Det er dog vigtigt at sige, at vi på nuværende tidspunkt ikke forventer en hård vending i beskæftigelsen, og at nedgangen vil finde sted fra et historisk højt niveau. Der er formentlig udsigt til et fald i beskæftigelsen på i omegnen af 20.000-25.000 personer. Selv om der er udsigt til, at beskæftigelsen snart vender, så ændrer det heller ikke mærkbart ved at manglen på arbejdskraft fortsat vil ligge på høje niveauer.

Vi må dog erkende, at risikoen for en hårdere opbremsning i dansk økonomi desværre er tiltagende. Risikoen for en dyb recession på tværs af det europæiske kontinent er tiltaget i kølvandet på de massive prisstigninger på energi. Vi kan derfor ikke afvise en mere tydelig nedgang i beskæftigelsen i de mest konjunkturfølsomme brancher inden for bl.a. byggeriet og handel hen imod årsskiftet.

Lønmodtagerbeskæftigelse

Mio. personer

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

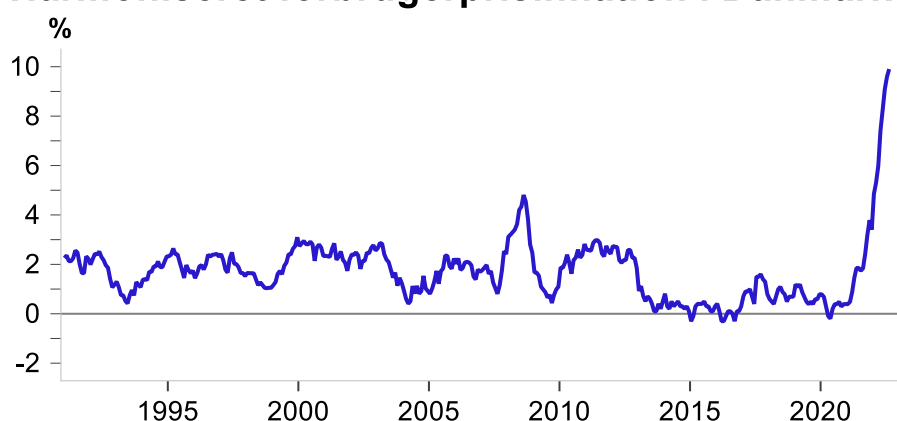
Dansk inflation et mulehår fra magisk grænse på 10 pct.

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik onsdag viser, at de danske forbrugerpriser steg med 9,9 pct. i august i forhold til samme måned sidste år. Ser vi fremad, så er der desværre ingen tvivl om, at forbrugerprisinflationen herhjemme vil krydse 10 pct. allerede i september. Det er naturligvis historisk, da vi skal helt tilbage til starten af 1980'erne for at finde den seneste periode med inflationsrater på over 10 pct. i dansk økonomi. Det er helt vilde tal, da vi tidligere kun har observeret en så høj inflation i forbindelse med verdenskrigene, Korea-krigen i 1950 og under oliekriserne i 1970'erne.

Det bliver desværre en sand gyser at følge udviklingen i inflationen hen over vinteren. Som tingene ser ud nu, så skal vi desværre berede os på, at inflationen vil tiltage yderligere frem mod årsskiftet til et niveau på godt over 10 pct. Det samme billede ses også i resten af Europa, hvor inflationen både er ekstremt høj og tiltagende.

Den ekstremt høje inflation ligger i øjeblikket som en tung dyne over den europæiske økonomi. Husholdningernes købekraft falder med en hastighed, vi ikke har set siden starten af 50'erne samtidig med, at virksomhedernes omkostninger er eksploderet. Der til er renterne steget voldsomt over de seneste uger. Det betyder desværre også, at vi nu ser ind i en periode med recession eller og faldende økonomisk aktivitet på tværs af Europa hen over vinteren. Det vil også ramme dansk økonomi i form af faldende afsætningsmuligheder på vores vigtige europæiske nærmarked.

Harmoniseret forbrugerprisinflation i Danmark

Kilde: Statistics Denmark, Macrobond, Dansk Erhverv

Offentlig saldo i 2021 opjusteret med 25,8 mia. kr.

Offentliggjorte tal fra Danmarks Statistik torsdag viser, at overskuddet på den offentlige saldo i 2021 er blevet opjusteret med 25,8 mia. kr. til i alt 91,0 mia. kr. Det er en meget voldsom opjustering, der viser, at de offentlige finanser mildest talt fremstår bundsolide. Det er en opadgående revision af skatteindtægterne, der ligger grund til den massive opjustering af overskuddet på de offentlige finanser i 2021. Overskuddet på den offentlige saldo er uændret opgjort til 5 mia. kr. i 2020.

Det er mildt sagt imponerende, at dansk økonomi har styret uden om et underskud på den offentlige saldo i både 2020 og 2021, der var kraftig påvirket af corona-epidemien.

Den stærke udvikling i den offentlige saldo skyldes primært, at dansk økonomi er kommet flyvende ud af coronakrisen. Beskæftigelsen er på meget kort tid steget til nye rekordniveauer samtidig med, at ledigheden er banket ned i de laveste niveauer siden årene op til finanskrisen. Dertil har udbetalingen af danskernes indefrosne feriepenge givet statskassen en ekstraordinær skatteindtægt på ca. 20 mia. kr. i 2020 og ca. 15 mia. kr. i 2021. Endelig har den positive udvikling på aktiemarkedet i 2021 løftet pensionsafkastskatten op i et meget højt niveau.

Det er naturligvis meget positivt, at den offentlige saldo har udviklet set overraskende stærkt. Den stærke udvikling i den offentlige økonomi ændrer dog ikke ved behovet for, at stramme finanspolitikken mærkbart allerede næste år. Inflationen er i øjeblikket ekstremt høj, og risikoen for en alvorlig løn og prisspiral er tiltagende. Finanspolitikken bør derfor strammes for at dæmpe efterspørgslen og inflationspresset i dansk økonomi.

Kontakt

Henvendelser angående Dansk Erhvervs NøgletalsNyt kan ske til cheføkonom Tore Stramer på tstr@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6107 eller seniorøkonom Kristian Skriver på kso@danskerhverv.dk og tlf. 3374 6033.